

SLOVENSKI NAROD

izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Proračunska razprava v senatu:

Senat kritizira politiko vlade

Obširne razprave v senatu o prosvetni, notranji in zunanji politiki — Senatorja dr. Kramer in Pucelj o razmerah v Sloveniji — Senat zaseda skoraj permanentno in bo jutri končal proračunsko razpravo

Beograd, 23. marca. r. Proračunska razprava v senatu se bliža koncu. Senat ima skoraj permanentne seje in bo najbrže že jutri končal podrobno razpravo, nakar bo zaključno glasovanje o proračunu. Posebno živahen je bil v senatu včerajšnji dan, ko so bili na dnevnem redu proračunski pro-

svetnega, zunanjega in notranjega ministrstva. Debatna o teh proračunskih je osvetlila naše notranje politične prilike in naš mednarodni položaj, mnogo pa se je razpravljalo tudi o prilikah v Sloveniji, pri čemer so padle zelo zanimive in značilne ugotovitve.

sedanjo vlado nelojalna, so samo znak nepoučenosti. Meseca aprila bo v Beogradu konferenca Male antante, ki bo razblinila vse dvome, še bolj pa se bo neomajno za-

vezništvo manifestiralo o priliki skorajšnje obiska prezidenta CSR dr. Beneša. Glede španije je izjavil, da je Jugoslavija popolnoma nevtralna.

Dr. Korošec o notranji politiki

Razpravo o notranji politiki je otvoril notranji minister dr. Korošec, ki je imel kratek eksponat. Omejil se je na naštevane zakonskih načrtov in uredb ter pravilnikov, ki jih je ministristvo že izdalo ali jih še namerava izdati. Prehajajoč na

politične zakone

je dr. Korošec izjavil, da bo vlada izdala nov volilni zakon še le takrat, ko se ji bo to zdelo potrebno in ko se bo pripravljala na volitve. Istočasno bo izdan tudi nov društveni zakon. Tiskovni zakon smatra vlada za perečo zadevo. Priznava, da je sedanji zakon izredno strog. Zato naj bi bil novi zakon milejši. Omogoči naj tiskovno svobodo, toda tako, da bodo zavarovani državni interesi. O razmerah na Hrvaškem je dejal, da se razvijajo popolnoma v mejah zakonov. Kar pa je proti zakonu, pa bodo že odpravili. Obširno je nato navajal statistiko požarov in povedal, da pripravljata zakon o požarni policiji. Pohvalil je policijske organe, ki so se tudi pri občinskih volitvah dobro obnesli. Kar se tiče smernic notranje politike, pa senat ni izvedel nič konkretnega. Dr. Korošec in dr. Stojadi-

novič sta se namreč izgovarjala drug na drugega, češ,

Oba pa sta ugotavljala, da vlada v Jugoslaviji zadovoljstvo in da je vse v najboljšem redu in je vsaka skrb v tem pogledu odveč. Posebno pa se jugoslovenskim nacionalistom ni treba razburjati...

Senat razpravlja globoko v noč

Po govoru dr. Korošca se je razvila o notranji politiki obširna debata, v katero sta posegla med drugimi tudi senatorja dr. Kramer in Ivan Pucelj, ki sta temeljito orisala razmere v dravski banovini in prikazala položaj v pravi luči. Notranji minister dr. Korošec jima je neprestano vpadal v besedo, senator Smodej pa si je zamenjal prizadeval, da bi omilil njune navedbe s svojimi »duhovitosmij«. Senat je nato sprejel tudi proračun finančnega ministrstva, nakar je bila seja pozno ponoči zaključena.

Vladne čete napredujejo na vsej črti • Nova letala in tanki izzivajo paniko med Italijani

Pariz, 23. marca. r. Republikaška ofenziva na fronti pri Guadalajari se neprestano nadaljuje. Na vzhodnem delu fronte ima to napredovanje značaj izboljšanja fronte. Z zavzetjem Almadronesa na aragonski cesti so republikanci prisilili frankovce, da so brez odpora zapustili mesta Hela, Masegozo in Cogoljudo, ker bi bili sicer popolnoma odrezani od zaledja in zajeti.

Značilno je napredovanje vladnih čet na zapadni fronti. Tu so se doslej frankovci dobro držali. Sedaj pa so se morali umak-

niti. Vladne čete so zavzele Padiljo de la Hita in Valfermoso de las Mohas in Casas de san Galino ter so napredovale za sedem kilometrov.

Vsa poročila pričajo o uspešnih akcijah vladnega letalstva. Posebno zanimivo je v tem pogledu pripovedovanje ujetnikov. — Ujeti italijanski oficirji trde, da so vladna letala izredno odprna, dočim kakor papir rušijo tudi najmočnejše oklope italijanskih tankov. Izgleda, da so začele vladne čete uporabljati neke nove vrste dosedaj neznanih letal in bomb.

Belgija zahteva nevtralnost Pogajanja belgijskega kralja v Londonu

London, 23. marca. z. V diplomatskih krogih z največjo pozornostjo sledijo pogajanja, ki jih vodi z angleškimi državni ki belgijski kralj Leopold. ki je včeraj prispel v London. Včeraj je imel dolg razgovor z zunanjim ministrom Edenom. Ti razgovori se bodo danes nadaljevali. Jutri bo v kraljevem dvorcu prireditel dnevi, na katerem bodo ugotovili končni uspeh teh pogajanj. Dosedaj ni bilo izdano nikako

službeno poročilo. Listi se omejujejo zgolj na domneve. »Daily Telegraph«, ki ima dobre zveze z zunanjim ministrom, piše, da zahteva Belgija, naj bi Anglija, Francija, Nemčija in Italija v svečani skupni izjavi zajamčile nedotakljivost in nevtralnost Belgije ter se obvezale, da ji bodo priskočile na pomoč, če bi bila njena nevtralnost ogrožena in bi Belgija pomoč izrecno zahtevala.

Pogrešana angleška vojvodka

LONDON, 23. marca. z. Od včeraj popoldne pogrešajo 72letno vojvodko Bratford. Včeraj popoldne je s svojim letalom odletela z londonskega letališča v neznan smer in se ni več vrnila. Vojvodka Bratford je že od svojega 60 leta starosti navdušena letalka in je že često popolnoma sama napravila dolga potovanja po zraku. Tudi

včeraj je odletela popolnoma sama. Govorila se, da je nameravala poleteti nad poplavljen na ozemlja. Ilekali so jo vso noč širom vse Anglije, a doslej o njej niso odkrili še nobenega sleda. Mislijo, da je morala kje za silno pristati, vendar pa se ni izključeno, da se je ponorečila.

Papeževa enciklika nemškimi škofom

Rim, 22. marca. AA. Papeževa enciklika na nemške škofo, ki so jo objavili listi kmalu po encikliki zoper komunizem in brezboštvo, je napravila v vseh rimskih krogih najgloblji vtis. Papež je že v prejšnjih letih govoril v svojih enciklikah zoper komunizem hkratu tudi o verskih teorijah nacionalnega socializma. letos pa je prvič izdal ločeno encikliko o komunizmu in o položaju katoliške cerkve v Nemčiji. Posebna enciklika o stanju katoliške cerkve dokazuje, da pripisuje papež stališču nacionalnega socializma do cerkve enako važnost kakor komunističnim teorijam. obojujoč oboje enako. Papež je upal, da bo mogoče po diplomatski poti doseči od Nemčije, da izpolni svoje obveznosti do svete stolice, preden se ta odloči za svoj zadnji korak. V encikliki nemškimi škofom odklanja papež vsak program, ki bi se naslanjal na božanstvenost države.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Hrvatski „Junaki“

Poslanec s spiska dr. Mačka, Milutin Majer (pišejo ga tudi Mayer) je v »Hrvatskem dnevniku« naznanil ustanovitev novega društva za telesno vzgojo naroda. Organizacija se bo imenovala »Junaki« in ne bo politična, marveč le vzgojna. Članstvo bo iz vrst mladeži, odrasli bodo društvo le za kontrolo in za pomoč mladini. Starešina »Junaka« g. Majer je seveda takoj zagotovil javnosti, da ustanovitev društva odobrava sam predsednik dr. Maček. Zanimivo je, da je sarajevski nadškof dr. Šarić takoj prijel s priznanjem te organizacije, češ da bo hrvatska mladež rajši pristopala k »Junakom«, kakor k njegovim križarjem. Vendar se tudi nadškof Šarić sklicuje na odobritev dr. Mačka, osebno pa priporoča novo mladinsko organizacijo, ker je v njenem vodstvu dr. Protulipac, eden izmed voditeljev hrvatske Katoliške akcije.

Curij, 23. marca. Beograd 10.—, Pariz 20.165. London 21.4475. New York 439.125, Bruselj 73.95. Milan 23.125. Amsterdam 240.25. Berlin 176.60. Dunaj 80.40 — 81.80. Praga 15.31. Varšava 83.10. Bukarešta 3.35.

Politični obzornik

Za izločitev Zagreba iz savske banovine

V Zagrebu je izšla 16. t. m. prva številka novega lista, ki nosi ime »Zagrebačka Pošta«. V podnaslovu se povdarja, da je »neodvisen list za komunalno politiko, gospodarstvo in za socialna in kulturna vprašanja«. »Zagrebačka Pošta« izhaja vsako soboto in je torej tednik. Lastnik in izdajatelj lista je: Binoza, nakladni zavod, čigar predstavitelj je dr. V. Pavlaković v Zagrebu. Odgovorni urednik lista je Oton Flajnik, tiskar na Ivan Rast. Kakšno politično smer bo list zastopal, se po člankih, priobčenih v prvih dveh številkah, ne da presoditi. Zdi se, da si je »Zagrebačka Pošta« nadela pred vsem nalogo, da izvede administrativno izločitev Zagreba iz savske banovine. Na čelu lista namreč objavlja članek, v katerem izjavlja: »V političnem življenju se često pojavljajo nejasne borbe, za katere se javnosti nikdar ne pojasne razlogi. Znano je, da je administrativna porazdelitev naše države v devet banovin samo politična geometrija, proti kateri nastopa dr. Maček kot politični predstavnik hrvatskega narodnega pokreta. Ni naša naloga, da postavljamo kakršnekoli zahteve politične prirode, kar popolnoma prepuščamo odgovornim politikom. Ako pa vendarle danes iznašamo zahtevo — za katero hočemo pričeti borbo, da jo oživimo — ki je politične prirode, ne delamo tega zato, da bi zagazili v politično arenno, marveč zato, ker vsebuje to vprašanje v sebi vsa vprašanja javnega življenja mesta Zagreba in se tiče vseh naših meščanov. Mi zahtevamo, da se Zagreb administrativno izloči iz savske banovine in da zavzame isti položaj, ki ga ima danes Beograd, ki vobče ni vezan na nobeno izmed devetih banovin. Ta zahteva nima za cilj, da izkoreni rivalnost Beograda, marveč računa samo z dejstvom, da niso Beograščani obremenjeni s tolikimi banovinskimi taksami in dajatvami, kakor Zagrebčani, ki morajo poleg mestnih dajatev nositi tudi še banovinske«. — Prav isti razlogi, kakor v Zagrebu, obstoje tudi v Ljubljani za administrativno izločitev iz banovine. Samo v tem primeru bi se mogla Zagreb in Ljubljana enako lepo razvijati, kakor Beograd in uspešno v gospodarskem pogledu tekmovali z njim!

Prevelika unema

Zelotski moralisti v uredništvu »Hrvatske Straže« so napovedali hud boj srbški narodni epiki, češ da je skrajno nemoralna in nevezgajna ter jo je treba zato skrbno odstraniti iz srbških čitank. Kot primer surovosti navaja med mnogimi drugimi eno znano grožnjo kraljeviča Marka svojemu šarču: »Ako mi ne vjameš vile, ti izkopljem oči, da se boš potikal od drevesa do drevesa kakor jaz nesrečni brez svojega pobratimca. Gospodje, ki se spotikajo nad tem in nad sličnimi pasusi, men da se niso čitali nikoli sv. pisma stare zaveze, ki je vse prej nego zbirka moralnih anekdot v primer mladini. Tudi grška epika jim je morda neznana, ker bi se bili drugače spomnili, da je junak Odisej izvršil nad Polifemom na neprimerno krutejši način enako grozodejstvo, kakršnega je kraljevič Marko šele obetal svojemu šarču. Vrh tega je šarac vsaj toliko legendarna postava, kakor orjak Polifen. Mladina to dobro ve in razloči, gospodje pri »Hrvatski Straži« pa rohne nad našo epiko, ker je srbška. Homerjeva pa je dobra, ker ni srbška.

Zakaj so naše ceste blatne

Sibienska »Tribuna« objavlja članek, v katerem ostro napada kartel tvornice za cement, ki prodajajo v tujini svoj izdelek po 16 in celo po 12 par za kilogram, domačin odjemalcem pa ga zaračunavajo po 60 par za kilogram. List pravi, da moramo mi gaziti po blatu naših slabih cest, medtem ko gre naš cement za bagatelno ceno v Alžir, v Kalkuto in v Venezuelo, kjer se grade dobre avtomobilske ceste. Cementni kartel je ustavil delo v nekatereh tvornicah, samo da lažje vzdržuje pretirano visoko ceno. Ako se od cene Din 61.32 za 100 kg, kolikor je moral plačati za dobavljeni cement neki sibienski graditelj, odbijejo trošarina, državni davek, dostava na mesto uporabe in iztovarjanje v skupnem znesku Din 20.82, ostane tvornici cementa čistih Din 40.50 ali približno 40 par pri kilogramu. L. 1935 smo izvozili v inozemstvo 472.441.295 kg cementa v vrednosti Din 77.066.164. To pomeni, da je kg cementa postavljen na ladjo, stal je 16 par. Domači ljudje morajo plačati kg po 40 par, da ga tujci zato lahko dobivajo toliko ceneje.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: 3. dežuje, 20 južnega snega.
Planica-Sitna: 0. sneži, 7 južnega snega na 40 podlage, mala skakalnica uporabna.
Planica-Tamar: —2. sneži, južen sneg na 100 orenjenega snega.
Peč, Petelinjek: —2. sneži, 15 južnega snega na 110 podlage.
Triglavska jez.: —6. jasno, sever 300 suhega snega.
Staničeva koba: —4. jasno, severozapadnik.
Kofce: 1. sneži na 80 podlage.
Krvavec: —2. sneži, 10 novorojenega snega na 150 podlage, severozapadnik.

Prosveta in slovensko učiteljstvo

Pri proračunu prosvetnega ministrstva je med drugim povzel besedo tudi senator g. Ivan Pucelj, ki se je bavil zlasti s delom »prosvetnega diktatorja« Erjavca in je osvetlil ozadje velikih učiteljskih premestitev lanske leto. Minister prosvete g. Stošović je v svojem odgovoru priznal, da nikjer v celi državi ni bilo po službeni potrebi premestitve toliko učiteljev, kakor v Sloveniji.

„Slovenec“ ni sveto pismo!

Senator Pucelj je opozoril prosvetnega ministra tudi na pisanje »Slovenca« in njemu podobnih listov v Sloveniji o prosvetnih razmerah, pri čemer je citiral poročila ljubljanske katoliške agencije »Torga«, ki obvešča o razmerah v Jugoslaviji izseljeniške liste v tujini. Minister prosvete je izjavil, da »Slovenec« ni verjeten, ker so ga že dostikrat zasačili, da piše neresnico in da tudi ni sveto pismo, ki bi se mu moralo vse verjeti. »Slovenec« objavlja bogzna kake statistike, ministrstvo pa ima službene podatke.

Slabi izgledi za učiteljske kandidate v Sloveniji

Zelo zanimiva so izvajanja prosvetnega ministra glede brezposelnih učiteljskih kandidatov. Tudi v tem pogledu ima Slovenija rekord. Od skupnega števila 800 brezposelnih učiteljskih kandidatov jih je samo v Sloveniji 700. V teku letošnjega šolskega leta je bilo na novo nastavljenih 80 učiteljskih kandidatov. Ni pričakoval, da bo v tem pogledu žel kritiko opozicije, ker so druge pokrajine glede nastavitve učiteljskih kandidatov odrezale mnogo slabše, kakor pa dravska banovina. To je zelo težaven problem in je položaj tak, da bodo morali učiteljski kandidati v Sloveniji morati do 6 do 7 let čakati, preden jih bo mogoče nastaviti. Tega pa ni krivo ministrstvo, nego nesistematična prosvetna politika dravske banovine, ki je dovedla tako daleč. Oprostite, da moram s tega mesta naglasiti, da se bo dravska banovina v pogledu učiteljskih kandidatov utopila v svoji lastni masti. V dravski banovini so imeli dolgo vrsto let kar 6 učiteljskih. Senator Pucelj: »Med njimi so bila tri samostanska.«

Minister Stošović: »Da, to so bile šole brez kontrole, ki so iz leta v leto producirale vedno večje število učiteljskih kandidatov, tako da imajo sedaj v dravski banovini kader 6 do 7 sto mladih ljudi, ki absolutno ne morejo dobiti zaposlitve.

Zunanja politika Jugoslavije

Razpravo o zunanji politiki je otvoril ministrski predsednik dr. Stojadinović s kratkim eksponatom, v katerem je govoril najprej o notranji politiki, naglašajoč, da je sedanja vlada načelu narodnega in državnega edinstva dodala še nekatera druga načela. Prehajajoč na zunanjo politiko, je dejal:

Prepuštil bom ministru dr. Korošcu, da vam bo podrobneje govoril o vprašanjih notranje politike, toda ne morem si kaj, da ne bi ugotovil dejstva, da so notranje razmere v naši državi danes mnogo boljše kakor so bile, ko smo prevzeli državno upravo. Uspehom na polju notranje politike so se pridružili vidni uspehi tudi na polju zunanje politike. Osnovne črte naše zunanje politike, podane v deklaraciji 4. julija 1935, so se z uspehom izvajale v prejšnjem letu. Vdani ideji miru med narodi, zvesti paktu Društva narodov, smo razvijali v prijateljskem duhu naše razmerje z vsemi državami, s katerimi imamo diplomatske odnose.

V debati je najprej govoril senator dr. Grga Andjelinovič, ki je v obširnem govoru podvrnil kritiki celokupno zunanjo politiko in naglasil, da je enako nejasna in nedoločena, kakor je notranja politika viade. Za njim je povzel besedo senator dr. Albert Kramer, ki je med drugim izjavil:

6. januar v zunanji politiki

Kakor v notranji politiki, je 6. januar tudi v zunanji politiki položil nove temelje. Razmere, kakršne so bile pred šestim januarjem, so omajale tudi naš zunanje-politični položaj in dajale neprijateljem naše države pogum, da so rovarili proti nam in

že sanjali o novem zemljevidu Srednje Evrope. Šesti januar pa jih je poučil, da je Jugoslavija trdno odločena braniti svojo nedotakljivost in neodvisnost. Naš zavezništvo so to razumeli in odnošaji s prijatelji in zavezniki so dobili čvrstejšo osnovo. Veliki kralj Ureditelj je osnova. Balkansko zvezo in položil temelje jugoslovensko-balgarskemu zblizanju. Oni, ki so pozneje prevzeli vodstvo zunanje politike, so imeli lahko delo, ker je bilo že vse pripravljeno. Kljub temu pa izgleda, da je politika Jugoslavije, kakor v notranjem, tako v zunanjem političnem pogledu krenila z jasno začrtano potjo ter da tavama v negotovost. Senator dr. Kramer je naglasil, da je težko ocenjevati zunanje-politični položaj, ker vlada dosledno odklanja vsako tesnejše sodelovanje z Narodnim predstavništvom in lahko samo po izjavah tujih državnikov in po komentarjih tujega tiska ugotibimo o smernicah in potih naše zunanje politike. Senator dr. Kramer je zahteval od predsednika vlade pojasnila o paktu z Bolgarijo, o razmerah v Balkanskih zvezi in o odnosu naših Jugoslavije v Mali antanti. Senat je sledil njegovim izjavam z največjim zanimanjem in pozornostjo in je govornika nagradil z iskrenim pritrdjenjem.

Odgovor dr. Stojadinoviča

Ob zaključku razprave je ponovno povzel besedo ministrski predsednik dr. Stojadinović ki je zavrnil kritiko zunanje politike. Zatrjeval je, da ni nesoglasij ne v Balkanskih zvezi, ne v Mali antanti. Kar se tiče odnosov do Rusije, gre vsaka država svojo pot. Očitki inozemskega tiska in inozemskih državnikov, da je Jugoslavija pod

Odločitev v stavbni stroki

Med predlogom delodajalcev in delavcev so znatne razlike

Ljubljana, 23. marca. Pogajanja na kolektivno pogodbo v stavbi stroki so se nadaljevala 17. in 18. t. m. Zastopniki delodajalcev so predlagali spodnjo in zgornjo mejo med, kakor so podali svoj predlog, da zastopniki delavcev. Danes dopoldne bodo zastopniki delodajalcev odgovorili na delavske predloge, jutri se pa bodo pogajanja nadaljevala.

Veliko vprašanje je, če bo prišlo do sporazuma, ker so znatne razlike med predlogom delodajalcev in delavcev. Največja razlika je med obema predlogoma v tem, da delavci predlagajo, naj se določi samo spodnja meja, torej minimalna meza, do čim so delodajalci dolžni tudi zgoraj mejo ali maksimalno mezo. Delodajalci so sklenili, da ne bodo več popuščali delavstvu glede meze nad zgornjo določeno mejo in da bodo sicer prepustili poravnavo spora oblasti, in sicer banški upravi, kakor določa nova uredba o minimalnih mezah.

Po delodajalskem predlogu bi meze znašale:

Za predelavca 6 do 8 Din na uro; za zidarja in tesarja s triletno prakso v prvi kategoriji 5 do 5,75, v drugi kategoriji pa 4,50 do 5,25 Din za strojnike in ključavničarje in kovince 4 do 4,50 Din, orodjarje,

šelesnikove, strojarje, strojarje, mizarje in rizerje 3,75 do 4,50; za tovarne s 3-letno prakso 3 do 3,75, tovarne v drugi kategoriji pa 2,75 do 3,25; za vajence 2,25 do 3 Din.

Po delodajalskem predlogu bi se pa določila samo minimalna meza, ki bi naj znašala: predelavca 7,50 Din na uro; zidarji v prvi kategoriji 6,50 Din; zidarji v drugi kategoriji 5,75; strojniki, ključavničarji in kovanci 5,75; odvarji, šelesnikovi, strojni strojarji 5; tovarni do nad 18 let starosti 4,25; tovarni nad 18 let starosti 3,75; fašerji 8; poklicni rizerji in kamnoseki 6,50; mizarji in pomožni rizerji 5,50, tovarni od m² 12; vajeci 1. leto 2,50, drugo 3 in tretje 4 Din na uro.

V višini meze med obema predlogoma ni v splošnem velikih razlik, in se na prvi pogled zdi, da bi lahko prišlo do sporazuma, toda podjetniki hočejo vztrajati pri svojem predlogu in bi bili kvečjemu pripravljeni popustiti nekoliko glede na spodnjo mejo meze. Razen tega pa nočejo priznati nekaterih delitev delavcev na kategorije. Prišlo se ni tudi do sporazuma v nekaterih določilih splošnih pogojev, ki si oer ni so bistveni del pogodbe, a se vendar pogajanja zaradi njih lahko zavlečejo, če ne celo razbičajo.

ma do prepričanja, kar mati ni hotela prepustiti posvetu svojih hčer od tasta. Tudi v petek je prišlo med njimi do ostrga prepričanja, ki je morala mati posvetiti na pomoč svojega sina Franca Trešnjaka, ki je res prišel v hišo ter poslal svojega svaka, da naj bo miren. Vse jeno je tedaj spustil Kukovec nad svojega svaka in ko se je Trešnjak vrnil iz hiše, ga je Kukovec sunil z nožem v trebuh tako močno, da mu ga je precezel. Trešnjak je bil takoj prepeljan v ptujsko bolnico, kjer pa je kmalu po prevozu umrl. Zavedo ima sedaj v rokah sodbo.

— Ovetas modelje smo preselili v dežjo in ni bil nič kaj vesela. Po ulicah je bilo le malo ljudi, pa tudi butar se malo.

— Nevedo, kotar Ivan Lovrec v Brjav. cih je gnil na pašo kravo, ki pa se je neznatoma splašala ter kočarja podrla. Lovrec je zadobil težje notranje poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnico.

Zahvala četnikov

Ljubljana, 23. marca. Udruženje četnikov, za svobodo in čast domovine, pododbor Ljubljana, se najpričneje zahvaljuje vsem darovalcem, ki so nam pomagali, da smo dali naši obmejni postojanki Hotedriščici zopet državno zastavo, ki naj plapolja za svobodo in čast naše domovine ter pošilja bratovski pozdrave vsem bratom in sestram. ... Jugoslovani! težka je bila akcija in ni niti približno doživela tistega finančnega efekta, ki smo ga pričakovali in to kljub intenzivnemu delu. Velika tistih, ki smo jim poslali okrožnico s sliko in poloznico, je ostala gluha. Niso nam vrnilii slike, niti se ne odzvali s kakim prispevkom. Če hočemo govoriti odkrito, moramo priznati, da zastava po svojem domovinskem čutu daleč za našimi sosedmi. Sramotni in neodpušljivi je greh onim 91%, ki so razglednico lepo spravili, ne da bi se spomnili naše — sestrice — zastave Hotedriščice. Ne samo pri ljudstvu, celo pri oblastih smo našli na naravnost neverjetno gluha usm! Le 9% vseh se je odzvala našemu vabilu, katerim bodi tem potom izrečena najpričnejša zahvala. Bratje in sestre, bodite prepričani, da ostanete med nami v trajnem spominu kot dobri Jugoslovani!

Zastava v Hotedriščici plapolja. Ni nam mogoče pozabiti onega pomembnega in večinskega trenutka, ki se nam je vtisnil v srce, ko je na cvetočo nedeljo, na prvi mladostni dan in točno ob dvanajseti uri naša državna obmejna zastava prvič za plapoljala v pozdrav vsem bratom in sestram ter jo je prvič, četudi je za trenutek poljubilo celo sonce s svojimi žarki.

Ob tej priliki izrekamo zahvalo tudi logaškemu župniku g. Skubicu za blagoslovitev zastave, logaškemu pevskemu društvu za vse prisrčno in ubrano petje ter logaškemu Sokolu za njegovo požrtvovalnost in vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je bila ta pomembna svečanost tako lepa. Posebno se še zahvaljujemo uradništvu »Slovenskega Naroda«, ki nam je šlo v tej velevažni akciji za svobodo in čast domovine vedno a edino na roko. Protestirati pa moramo najodločneje proti tistim, ki so nam delali težkoče ter nas ovirali pri tej za našo državo pomembni in važni svečanosti.

Ne zamudite

ugodne priliko in naročite za veličonočno številko »Slovenskega Naroda« takoj svoj oglas, ker izide za praznike naš list v posebno pestri in povečani nakladi, a ostane v rokah čitateljev tri dni. Uspeh tudi najmanjšega inserata je torej zagamčen. Oglašje sprejema uprava do 26. marca do 18. ure.

Koncert društva Glasbena akademija

Ljubljana, 23. marca. Produkcija državnega konservatorija, ki bi se morala vršiti 18. t. m., je na žalost šele včeraj zaključila propagandni teden. S tem sta celotna prireditve, katere propagandna sila je bila prav v tem, da poda v čim krajšem času pestro sliko delovanja naših glasbenih šol, kakor tudi večer državnega konservatorija sam, precej izgubila na svoji pomembnosti. Na produkciji s podnaslovom »Klasica in romantična glasba«, ki jo je otvoril g. prof. M. Lipovšek z informativnim govorom, so nastopili gojenci solopoveškega ter instrumentalnega oddelka in gojenci zborovske šole.

Slučajna izolacija prireditve, ki bi se sicer lepo priljubila trem prejšnjim, je pokazala pomanjkljivosti v sestavi in izvedbi sporeda, kar izgubi prejšnje tri večere in ne presoja produkcije več kot neke celote, temveč kot samostojno prireditev. Žal nismo mogli poslušati poslednjih dveh točk, ker sem moral na koncert v frančiškansko dvorano.

Koncert g. J. Gostiča in g. prof. M. Lipovška je najpomembnejša prireditev te vrste v tej sezoni. Občinstvu sta se predstavila dva domača, zrela umetnika. Hote podarjati njuno umetniško zrelost, ker apelirata na vse tiste, ki odločajo o teh stvareh, da dajo tako g. Gostiču kakor tudi g. prof. Lipovšku možnost, da svoje znanje do kraja poglobijo in učvrstijo. Običajno se skrivajo take želje dragocenosti prav na koncu poročila, toda dragocenost obeh sinočnih koncertov postavljata to željo na prvo mesto, saj bo prav izpolnitev teh zahtev jamstvo, da bomo doživeli še mnogo takih umetniških večerov.

G. J. Gostič je pokazal že po kratkem študiju na Dunaju tak napredek v tehniki in kvaliteti tona, da je vse presenetli. Njegova visoka muzikalnost in bogata čustvena skala, sta prišli v skrbnem ter verem koncertu posameznih točk programa, ki je obsegal dela Mozarta, Rossinija, R. Straussa, Sprossa, Kreka, Pavliča, Grošmanova in Rahmeninova, popolnoma do izraza.

Njegov spremljevalec g. prof. M. Lipovšek je v samostojnih točkah z deli skladateljev Novika, A. Čerpaniča, Osterca in Šostakoviča, demonstriral tip sodobnega

planističnega programa in s izjemno tehnično ter naravnost razčistanim občutkom znova dokazal, da je sodoben mlad pianist po boji mladi.

Naš najpogostejši skladatelj Slavko Osterc, čigar velikih del v Ljubljani ne pomamo, se je pokazal v svojih Afrikanah, ki so še daleč od diafonike, kot neumorno iskale novih zvokovskih možnosti, ki ustvarjajo jasne in svobodne forme. Številno občinstvo ni štedito s priznanjem obema odličnim umetnikoma.

Fr. Šturm.

Iz Celja

— Starokatoliška služba boila bo v velikem tednu po sledečem redu: Na veliki očetek bo ob 18.30 masa kot spomin na Zadnjo večerjo; med maso bo skupna spoved in obhajilo. Na veliki petek (zapovedan praznik) bo služba boila ob 9. dopoldne Na veliko soboto ob 19. bo obred velenja, nato pa blagoslovitev jastvin. Na veliko noč bo služba boila izjemno ob 10. Na velikonocni ponedeljek v Celju ne bo službe boile, ker bo ta dan služba boila v Trbovljah in sicer ob 9. dopoldne v dvorani Sokolskega doma.

— Mestno parno in kadno kopališče bo obratovalo zaradi velikonocnih praznikov v sredo, na veliki petek in na veliko soboto ves dan.

— Delovni trg. Pri celjski borzi dela se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 51 brezposelnih. Delo je bilo ponujeno za 18 oseb, posredovanj je bilo 10, odpotovalo je 10. odpadlo 34 oseb. Dne 20. t. m. so oceli v evidenci 903 brezposelnih 707 moških in 196 žensk) nasproti 912 (703 moških in 210 žensk) dne 10. t. m. Delo dobilo: 4 hlapei, 2 stavbna ključavničarja (predelavca), 2 kovača, med tema eden za kovanje s komprimiranim zrakom, po 1 krojač, klepar in oskrbnik, 3 kmečke deklet, po 2 orožniški kuharici, privatni kuharici, natakarici in servirki ter po 1 hotelska kuharica, hotelska sobarica in privatna sobarica.

— Umrl je v soboto v Liscu pri Celju 83letni občinski revež Anton Ogrin, v nedeljo pa je umrl v Gaberju 73letni tovarniški delavec Janez Baumkircher.

— Dve nesreči. V ponedeljek je slamo-reznica zrabila Marijana Kokota, sina streljnice pri Sv. Petru pri Zidanem mostu za levo roko in mu zmečkala prste. V Dobovcu pri Ponikvi si je 16letna hčerka železničarskega delavca Roza Buserjara pri padcu zlomila desno roko. Pomagatelja se zdravila v celjski bolnišnici.

Iz Litije

— Za naše sadjarje. Marljivo sreski kmetijski referent g. France Šušteršič bo v zadnjem tednu marca in v vsem aprilu obiskal vseh 17 občin našega sreza. V zvezi z nedavno razdelitvijo sadnega drevja in arborina po znižani ceni bo imel povsod praktične sadjarje tečaje. Sadjarji litijskega sreza dobe podrobne informacije na pristojnih občinskih uradih, kdaj in pri katerem posestniku se bo vršil točaj. Referent bo pokazal, kako se drevje pravilno sadi, obreže, gnoji, škropi, pomlaja in oskrbuje. Prav tako tudi kako se napravljajo škropila ter kuha žvepleno-apnena brozga. V občinah, kjer uspeva kostanj, se bodo raz-

enilo skupno Beograd s 94,2% in s drugo osvojila prvenstvo, ki ga brani še letos, in po triletnem prevladu ponovno stopa v širino s Novim Sadom. Ljubljana se zavzema, četudi ne gre Novi Sad podganjati, bo je vendar prvenstvo Beograd, pri katerem je nastopilo 5 moštvoev.

— Kmetijsko bratstvo slov. slov. zveze. Za 4. april je SZZ razpisala velikonočne turnirje za svoje verificirane članke. Prijavnina znaša 10 Din. Pri prireditvi bodo zlasti upoštevani znanstveni udeleženci, tako da bodo imeli najprikladnejše šoleziške zveze. Udeleženci bodo razdeljeni v primerno skupino, za zmagovalce je pa določeno veliko število lepih knjižnih nagrad.

Beleznica

KOLENAR

Danes: Torek, 23. marca katoličani: Vik-torin, Otoc.

DANASJNE PRIREDITVE:

Kino Matica: Port Artur.
ZKD: Vihar nad Afriko ob 14.15 v Matic.

Kino Ideal: Dekle iz Schwarzwalda.
Kino Sloga: Marija Baškirčeva.
Kino Union: V vrtincu enega večera.

Prirodoslovno društvo: predavanje docenta dr. Škerija »Antropološko dokazovanje očetovstva« ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi.

Krajevna organizacija JNS za kolodvorski okraj občni zbor ob 20. v gostilni Brezovšek, Komenskega ulica.

Predavanje g. Franceta Marolta, vodje folklorne instituta Glas. Matice ob 20. v mali Filharmonični dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Restljave cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Impod sita

Tisto o Madridu menda že poznate, da je največje mesto na svetu. Kmalu bo štiri mesece, odkar korakajo nacionalistične čete skozi madridska predmestja, pa se vedno niso v mestu samem. New York in London nista nič proti Madridu. A ta je kot rečeno že stara in bi je ne pogrevali, da se ni pojavila o Madridu še ena. Izpred Madrida prihajajo zadnje dni čudna poročila, namreč rdeča in bela. Z barvo poročil izpred Madrida je križ. Človek ne ve, za katero bi se odločil, da bi bilo prav. Če je poročilo rdeče, se lahko zameriš na de-smo, belo poročilo pa zopet ni po volji onim na levi. In vendar bi kazalo odločiti se na splošno za bela poročila, vsaj v našem domačem tisku.

Belo je vse, kar le malo diši po nedolžnosti — litije, belo oblačne dekline, device in madridska predmestja. Slednja seveda še niso pobeljena dolgo. In čudno, bela so zdaj, ko je nemara sneg že tudi pred Madridom skopnel. Prej so bila pa rdeča ali celo črna. Sploh je pa s tem Madridom in poročili izpred njega zadnje dni vse narobe. Kakor aprilsko vreme, so tudi ta poročila izpremenljiva. Prej so bila tiskana s debelimi črkami, da smo jih videli že kar od daleč, potlej so se pa črke sušile in nazadnje so se tako posušile, da jih niti s povečevalnim steklom ne najdemo več. Vreme vpliva tudi na poročevalsko službo.

Poročila s posušeniimi črkami so bela, ker jih sploh ne vidijo. Bela barva je pa kot rečeno znak nedolžnosti in zato kar ostanim pri nji. V bodoče bomo prebirali izpred Madrida samo bela poročila.

Iz Maribora

— Gledališče. Premiera zgodovinske Shavove drame »Sveta Ivana« bo na velikonočno nedeljo zvečer. Delo z blestecim dialogom rše tragedijo device Orleanske. Uprizoritev pripravljajo glavni režiser gosp. Jože Kovčič. Naslovno vlogo igra gđ. Elvira Kraljeva.

— Borza dela v Mariboru išče za to sezono tri kuharice. Reflektantnje naj se zgleda v uradu med dopoldanskimi uradnimi urami.

— Na Marijin praznik 26. t. m. bodo v Mariboru trgovine ves dan odprte. Tudi 5. aprila bodo v mestu trgovine ves dan odprte.

— Bogat plen: 11.200 Din. Te dni je neznan storilec vliomi v sobo pekovskega pomočnika Franca Orožina v Veliki in mu ukradel iz košare vse prihranke v znesku 11.200 Din. Za storilecem manjka vesika sled.

— Dve žrtvi nevihte. V soboto zjutraj je divjala nad Mariborom silna burja. Močan veter je potrgal mnogo telefonskih žic, na Glavnem trgu pa je podrl skoraj vse stojnice. Veter je bil tako močan, da je dvignil v zrak mizo, ki je tresla na prodajalci zelenjave Franciško Gačnik in Alojzjo Vertnik, ki sta nezavestni obledela in so jima morali reševalci nuditi prvo pomoč.

— Planinski hotel na Pohorju. Na zadnjem zborovanju Zdrženja gostilničarjev v Mariboru je sprožil ravatelj Putnika g. Loos zamisel zgraditve modernega planinskega hotela ob novi avtomobilski cesti na Pohorju. Poseben odbor bo razmislil o tem vprašanju in upati je, da bo naše Pohorje dobilo moderno zgradbo, ki bo za turistični promet izredne važnosti.

— Kazen za vlom v mrtvašnico. Mariborsko sodišče je včeraj obsodilo 40letnega delavca Avgusta Frasa na eno leto strogega zapora, ker je nedavno vliomi v mrtvašnico pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah in ukradel nekaj orodja.

— V cerkvi se je poškolovalo. V nedeljo zjutraj se je v frančiškanski cerkvi nemadoma zgrudila mizarjeva žena Avgustina Frasova z Aleksandrovo ceste in nezavestna obledela. Pri padcu na omentna tla se je nevarno poškolovala na glavi, tako da so jo morali reševalci prepeljati v bolnico.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.
Torek 23. marca: Zadnji signal. Red A.
Sreda 24. marca: Med štirimi stenami. Krstna predstava. Premijerni abonma.
Četrtek 25. marca: zaprto.
Petek 26. marca: zaprto.
Sobota 27. marca: zaprto.

OPERA

Začetek ob 20. uri.
Torek 23. marca: Navihanka. Red Četrtek.
Sreda 24. marca: Ples v maskah. Red Sreda.
Četrtek 25. marca: zaprto.
Petek 26. marca: zaprto.
Sobota 27. marca: zaprto.

Bratovska skladnica

v Trbovljah

Pregled njenega poslovanja v lanskem letu — Nov upravni odbor

Trbovlje, 22. marca. Danes dopoldne so se zbrali v čakalnici zapadnega jamskega okrožja rudniki Trbovlje 28. februarja izvoljeni delavski zastopniki, da izvolijo delegate v upravni odbor krajevnih bratovske skladnice in da protue poslovanje te ustanove v preteklem poslovnem letu. Skupščine so se udeležili tudi zastopniki delodajalca, ki so bili od družbe imenovani v upravni odbor krajevnih bratovske skladnice, kot zastopnik rudarske oblasti pa je skupščini prisostvoval g. inž. Zupancič iz Ljubljane.

Krajevna skupščina bi se morala vršiti že lani, pa je bila iz gotovih razlogov preložena. Z izjemo pokojniške blagajne je bilo poslovanje vseh ostalih panog rudarskega zavarovanja še dokaj ugodno, kar je bilo razvidno iz podanih poročil. Tako je štela bolniška blagajna v preteklem letu 2660 moških članov, 86 ženskih članov, 444 vpokojencev in 6290 svojcev, skupaj torej 9.480. Zdravniško pomoč je iskalo 4489 obolelih članov in 10147 svojcev. V tuksajni bolnici se je zdravilo 1343 bolnikov v skupno 19150 oskrbovalnih dni. Zdravnik bolnice je izvršil 300 operacij in sicer 69 težjih in 231 lažjih ter 458 rentgen pregledov. Skupno je imelo članstvo 29.179 bolezenskih dni. Bolniška blagajna je plačala hranarino za 21.698 dni, dočim je bilo v breme neugodne blagajne zaračunanih za 1203 dni hranarine, začasno neugodne rento pa za 854 dni. Umrlo je 10 članov in 58 svojcev. Na specialno zdravljenje na svežem zraku je poslal odbor 20 članov in 14 žen ter 2 otroka. V toplicah se je zdravilo 16 članov in 11 žen. Zobozdravljenje je bilo dovoljeno 147 članom. V začetku julija je šlo 54 slabotnih otrok na 4 tedensko taboreenje v Gorenjavas nad Škofjo Loko, odkoder so se vrnili vsi otroci okrepčani in zadovoljni.

Bolniška blagajna je zaključila poslovno leto s čistim poslovnim prebitkom, kar je pač dokaz dobrega poslovanja uprave. Manj razveseljivo pa je poročilo pokojniške blagajne. Lani je bilo vpokojenih 33 aktivnih članov. Vdovska pokojnina je bila priznana 21 vdovam, sirotiška pa 27 sirotam. Umrlo je 18 vpokojencev in 8

vdov. Odpadlo je 24 sirot, ker so dovršili 16. leto starosti, 2 člana sta postala zopet dela sposobna, 1 vdova pa je postala sopot polnopravna članica. Stanje vpokojencev tukajšnje skladnice je bilo koncem 1936: članov 653, vdov 183, sirot 191. Frimankljaj bolniške blagajne se je zaradi porasta števila upravičencev v letu 1936 zvišal in je za 185.337,54 višji kakor prejšnje leto.

Ugodnejše je stanje neugodne blagajne, ki šteje 139 članov neugodnikov, 25 vdov, 40 sirot in 2 sorodnika. Na novo je bila priznana renta 14 članom, 1 vdovi in 1 siroti, odpadlo pa je tudi 14 neugodnikov zaradi zopetne pridobitve delasposobnosti, 4 sirote pa so odpadle, ker so dovršile 16. leto. Tudi neugodna blagajna izkazuje znatnejši prebitok.

Tudi brezposelni fond je ugodno posloval in so bile številnim brezposelnim članom nakazane večje in manjše podpore. V letu 1936 je imel krajevni upravni odbor 5 sej. Upravni odbor je med drugim odobril nabavo novega rentgen aparata, v kuhinji nove bolnice razne preureitve, da hiši v Gaberskem pa razna nujna popravila. Tudi revizijski odbor, ki je pregledoval računsko in administrativno poslovanje je vršil redne preglede in je našel tako pri blagajni, kakor knjigovodstvu in računovodstvu vzoren red, v sled česar je tudi današnja skupščina soglasno odobrila predlagano odobritev računskih zaključkov.

V upravni odbor so bili imenovani s strani podjetja za predsednika rudniški ravnatelj g. inž. Vitold Biskupski, za podpredsednika je bil izvoljen s strani delavskih delegatov g. Alič. dalje so bili imenovani v upravni odbor nadzornik g. inž. Burger, obratov. g. inž. Železnik, g. inž. Pe-trič, g. inž. Jeglič in g. obratov. Widra, delavski zastop. so izvolili razen g. Aliča v odbor še g. Lukača, Zelenška, Hudarica, Kriznika in Špilerja.

Izvoljeni so bili še delegati za glavno skupščino Bratovske skladnice, ki bo v prihodnjih tednih v Ljubljani, nakar je bil zbor zastopnikov bratovske skladnice zaključen.

Krstna predstava slovenske operete v Mariboru

Velik uspeh Rasbergerjeve operete »Rdeči nageljni«

— Opereta narodnih motivov in napevov

Maribor, 23. marca. Slovenska glasbena literatura je zopet za eno delo bogatejša. Mariborski neol gledališče in priznan skladatelj g. Pavel Rasberger je uglasbil opereto »Rdeči nageljni«, ki je doživela pri sinočni krstni predstavi v mariborskem gledališču popoln uspeh. Rasbergerjeva opereta je svojevrsno glasbeno delo, kar je skladatelj v njej združil značilne slovenske narodne napeve z lastnimi glasbenimi fantazijami, ki tvorijo prav lepo in harmonično glasbeno celoto. Večakor so Rasbergerjevi »Rdeči nageljni« vidni, no boljši od njegove prve operete »Prebrisani Amori«, ki jo je krivila tudi s simpatijami sprejela. Med tem, ko je bila njegova prva opereta moderna in glasbeno sodobna skladba, so »Rdeči nageljni«, kakor omenjeno, zbirka narodnega, poveškega in glasbenega bogastva in avtorji je treba v tem oziru priznati, da je v polni meri dosegel svoj cilj in je pri krstni predstavi zaslužen žel lepe uspeh. Toliko kar se tiče glasbe.

Libreto za njegovo novo opereto je napisala Milena Rasbergerjeva. Vsebinske je vzeta iz naše narodne preteklosti in sega v dobo romantike. Dejanje se godi v Zasavju. Suiet je ljubezen štirih parov, ki se razvija, kakor je to v operah že običajno. Resnici na ljubo je treba priznati, da libretto ni popolnoma dovršen. Dejanju manjka povezanost in je tudi nekoliko predolg. Z malenkostno korekturo se bodo dali ti nedostaki popraviti, tako da bo delo lahko deležno še večjega uspeha.

»Rdeči nageljni« je režiral g. Harasovič, ki je tudi nastudiral plesne vložke in delo insceniral. Pri vsem je imel zelo epretno roko, tako da je postavil na oder, kar je najboljši mogel. Opereto je dirigiral gosp. Herceg, ki se je z ljubeznijo vliel v glasbo. Med igralci naj omenimo videv uspeh gđne Jenke Igličeve, ki je bila pevsko in igralsko na odlični višini in je vse kraene arje odpele s občutjem ter nje lastnim šarmom. Prav tako je bila na višini tudi gđna Elza Barčeva. Njena mladenka je

bila prepričevalna, plesi sijajni in je bila tudi pevsko izredno dobra. G. Sanein je, kakor običajno, svojo vlogo odpel in odigral v vidno zadovoljivo občinstva. Za zabavo sta skrbeli g. Danilo Gorinsk in njegova soproga Slava Gorinskova, deloma pa tudi kočjaž g. Franja Blaža, le žal, da je bila vloga prekratka oziroma komično preskromna, kajti nekoliko več komike bi ope-reti le koristilo. Zelo je ugajal tudi g. Verdonik, ki je zlasti pevsko pokazal napredek. Vsi ostali so po svojih močeh pripomogli do uspeha, ki ga Rasbergerjeva opereta zasluži. Uspešno je nastopil tudi avtor sam.

Na koncu naj omenimo, da so zlasti ugajale mnoge arije, dvospevi in pa vložki narodnih pesmi. Posrečena je bila tudi zamisel narodnih plesov v opereti, le žal, da Slo-venci nimamo lastnih narodnih plesov, zato pa naj bi te nadomestile naše lepe narodne pesmi, tako da bi bila nova opereta res prava zbirka našega narodnega blaga. Krstna predstava je bila združena s proslavo 35letnega umetniškega delovanja avtorja g. Pavla Rasbergerja, ki je prejel, kakor igralci, mnogo svežeja cvetja. Gledališče je bilo docela zasedeno in je opereta »Rdeči nageljni« dosegla, kakor že omenjeno, zelo lep uspeh.

J. G.

Iz Ptuj

— Tatvina sadnega drevja. Nedavno so nameni prijatelji sadnega drevja na ba-novinske cesti pri Cirkovcih pokradli sad-no drevje, kakih 13 dreves, vsajenih še 4 do 5 let. S tatvino so napravili cestnemu odvoru nekaj nad 1000.— Din škodo. Za-vedo imajo v rokah sodnikov.

— Trebnjani so praznovali v Moravcih je živel 40letni delavec Ivan Kukovec s svojo mlado ženo Martjo Trešnjak v skup-nem gospodinjstvu s materjo. Med Treš-njakom in materjo njegove žene pa ni bi-lo soglasja in je večkrat prišlo med nji-

DNEVNE VESTI

— Grof Coudenhove-Kalergi pri knezu namestniku Pavlu. Knez namestnik Pavle je sprejel včeraj v avdijenci ustanoviteljia panovskega pokreta grofa Coudenhove-Kalergija.

— Velikonočne počitnice na narodnih solah v dravski banovini. Velikonočni odmor traja letos od vsehga 25. do vsehga 30. marca. 31. marca bo zopet reden pouk.

— Soprog predsednika českoslovaške vlade v Splitu. V Splitu se mudita soprog predsednika českoslovaške vlade Helena Hodža in soprog českoslovaškega poslanika v Moskvi Fedora Paula. V Splitu ostaneta nekaj dni, potem pa odpotujeta na Hvar.

— Mnogo tujcev v Dalmaciji. Iz Splita poročajo, da prihaja zadnje dni vedno več tujcev v Dalmacijo. S parnikom krajica Marija se je pripeljal v nedeljo 200 turistov, večinoma Francozov, s parnikom princesa Olga pa včeraj 150 turistov Belgijcev. Včeraj jutraj je prispelo v Split 90 madžarskih turistov in več skupin letovistov iz drugih držav zlasti iz Nemčije. Davi sta prispela v Split parnika »Prestolonaslednik Peter« in »Karadjordje«, ki so ju najeli francoski turisti za velikonočno potovanje ob dalmatinski obali. V Grčiji skozi Čakovec je vozilo v nedeljo pet posebnih brzovlakov, s katerimi se je pripeljal okrog 6000 madžarskih izletnikov v Italijo. Danes je pa odpeljal iz Budimpešte poseben vlak 700 izletnikov v Dalmacijo.

gih Avstrijcev je bilo lepo število. Domači kupci so pokupili mnogo vina, največ sortiranega. Tuji kupci so zaznamovali vzoce, ki so jim ugajali in sklenili nekatere večje kupčije. Splošna sodeba je, da so viniki seimi in razstave v Ljubotomu velikega pomena za razvoj naše vinograde in kletarstva, ker poživljajo stik pridelovalca s kupci in vplivajo na bližino in daljno okolico počno in gospodarsko. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli do lepega uspeha izreka najlepšo zahvalo — Odbor.

— Avtomobilistom v vednost. Sekcija prodajalcev bencina v Ljubljani sporoča vsem članom Avto-kluba na nedeljsko noč, objavljeno v ljubljanskih dnevnikih, da bonificira Jugoslov. bencinski kartel po-pust od 30 para samo eni bencinski kartel-ki v Ljubljani. Trgovci z bencinom pa tega popusta nimajo, zato ga iz lastnega ne morejo utrpjeti, ker niti bruto tega zneska ne zaslužijo. Če bi pa bil bencinski kartel pripravljen dati tudi ostalim prodajalcem bencina po črpalnikih v Ljubljani isti popust, so tudi ti radi volje pripravljeni nuditi iste ugodnosti popusta.

— Album planinskih slik. Iz naših gor, ki ga je založilo Slovensko planinsko društvo je na primernejše darilo planincem za velikonočne praznike. Mnoge slike tega albuma kažejo probujanje narave, ki se že uveljavlja s pestrim cvetjem v dolinah, ko so vrhovi še globoko zaneženi. Album je na razpolago v pisarni SPD. Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

— Dobave in licitacije. Gradbeni oddelek direktorata državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo razne železnine. Dravska radionica v Ljubljani, Kobariška ul. 43. sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo nafte oglja, to-votne masti, bencina, strojnega olja, cevi, pločevine in dr. do dne 27. marca za do-bavo raznih strojnih delov za dravsko ra-dionico. Direktorata drž. železnic v Subotici sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo železa, pločevine, laka, cina, grafitu v pra-lu, i. dr. ter jekla za magnetne. Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo 18.000 m te-klene vrvi. Dne 25. marca bo v intendan-turi drinske divizijske oblasti pisarna li-citacija za dobavo 13.666 m drv. Dne 26. marca bo v intendanturi štaba dravske di-vizijske oblasti v Ljubljani ofertalna li-ci-tacija za dobavo 2 motornih žag za rezanje drv. Dne 30. marca bo v intendanturi štaba bregovske divizijske oblasti v Štupu li-citacija za dobavo motorne žage za drva. Dne 31. marca bo v intendanturi štaba ho-sanske divizijske oblasti v Sarajevu li-ci-tacija za dobavo drv. Predmetni oglas so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, deževno in vetrovno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Beogradu, Skoplju in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 18, v Beogradu 17, v Zagrebu 16, v Splitu 15, v Ma-riboru 14, v Ljubljani 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 748,6, temperatura je znašala 7,2.

— Trije poškodovani. V bolnico so davi prepeljali 30letnega gostilničarja Ivana Rihteršiča iz Zirovnice, ki se je doma v šali spoprijel s prijateljem, s katerim sta se jela metati. Pri tem pa je Rihteršiču nenadno spodrsnilo, da je padel in si zlomil levo nogo. — Tlečni posestnikov sinček Ivan Ot-lani iz Podstranja v kamniškem okraju pa je padel s kozoletca in si zlomil levo roko v zapetju. Enako nesrečo je doživel tlečni posestnikov sin France Kogovšek iz Mar-tin hriba pri Logatcu, ki je padel z brega na pot in si zlomil levo roko.

— Ciganska vlomilka tolpa pod klju-čem. Orožniki v Vinici so te dni polovili okrog 25 članov ciganske vlomilske tolpe, ki ima na vesti več vlomov v srezih Zla-tar, Ivanec, Varadzin, Ptuj in Lendava. Tri-krat so cigani vlomili samo v Konjicah. Plen vseh njihovih vlomov in tatvin je znašal nad 250.000 Din. Tolpo je vodil ci-ganski goslač Rudolf Pleban.

— Nov grob. V Ljubljani je umrl vpo-krojeni finančni nadkomisar g. Ivan Virant, star 78 let. Pogreb bo jutri ob 17. z Do-lenjske ceste 10. Pokojniku blag spomin, težko prizadetim svojcem naše iskreno so-žalje!

— Obesjen zaradi vohunstva. Pred držav-nim sodiščem za zaščito države je bil ob-sojen na 20 let roboje in trajno izgubo dr-zavljanjskih pravic zaradi vohunstva v korist neke tuje države nezakonski sin Marije An-drič iz Zagreba Mihajlo Andrič.

— Pred kaznijo je sbehal. Subotičko okrožno sodišče je izdalo včeraj tirajlico za ugodnim advokatom dr. Julijem Rubije, ki bi moral odsediti 18 mesecev zapora, pa je pobegnil v inozemstvo. Zastopal je neko ločeno ženo, pa je ponaredil podpis na do-kumentu in zato je bil obsojen.

— Tivare odpušta delavce. Zaradi skr-čenja obratovanja je bilo iz tvornice »Ti-var« v Varadzinu v ponedeljek odpuštenih 120 delavcev in delavk. To je v zvezi z re-organizacijo obratovanja, ker bo tvornica v bodoče prodajala svoje izdelke po naročilih in ne več polom svojih prodajal.

— Vas kjer ni nobenega siromaka. Vas Oveča blizu Beograda je menda edina v na-ši državi, ki nima nobenega podpore potreb-nega prebivalca, niti nobenega brezposelnega.

— Afera s šampanjcem v Zagrebu. V Za-grebu imajo takozvano šampanjsko afero. Gre za etikete znane tvornice sekta v Gor-nji Radgoni Clotat Bouvier ki so jih pri-lepljali na steklenice tvrdke iz vinom bra-tov Kastl. To vino so prodajali po nekate-rih zagrebških počnih lokalih in šlo ga je v promet precej. Baje je tvrdka Clotat Bouvier oškodovana za okroglih 400.000 Din. Tvrdka je preko odveta dr. Marku-lina vložila ovadbo in zdaj imajo afero v rokah oblasti.

Iz Ljubljane

—lj še je blagostanje v Ljubljani. Skrb vrlih gospodinj in v dnevi pred prazniki po-svečena v prvi vrsti velikonočni šunki. Trg je z njo dobro založen, saj se gradijo na stojnicah cele skladiščne vrste lepo preka-jene domače šunke — po 16 in 18 Din za kg. Mesarji in prekajevalci s pridom ponu-jajo izbrano blago, po katerem pa ne po-segajo vsi, saj dobijo v Ljubljani tudi draž-jo in zato po mnenju nekaterih boljše, iz drugih krajev uvoženo šunko po 28 do 30 Din za kg. Če je razlika v dozeveni boljši kvaliteti vredna razlike v ceni, je pač vpra-sanje, vsekakor pa kaže nakup, da je v Ljubljani še veliko blagostanja, seve ne med širokimi sloji, temveč med precej šte-vilnimi posamezniki.

—lj Razmere na naši glavni pošti postaja-jo čedalje neznanejšje. Preje je bila od-prta avla že ob 7. jutraj da so najemniki poštnih predalov lahko dvigali svojo pošto že zgodaj jutraj, kar je posameznikom, ki so povečini pripadniki gospodarskega sveta dobro služilo, pred dnevi pa je naenkrat izšla odredba, da se mora večja odpirati še le ob pol 8. V veži je bilo sicer že od ne-kdaj prepovedano vsako postajanje, naen-kral pa je prepovedano tudi kajenje. V ve-ži posluje sicer trafika, od časa do časa pa se pojavi v veži stražnik, ki opozarja ljudi na prepoved kajenja. To šikaniranje bi pač lahko odpadlo.

—lj Upravi Narodnega gledališča! Pred štirinajstimi dnevi smo čitali v tem listu pripombo »Stalnega opernega poslušalstva«. »Ali je ga. Zlata Gjurgjenac« se članica na-še opere ali pa poje pri nas le še kot re-den gost? Temu vprašanju se pridružimo tudi mi, ostali operni poslušalci ter prosi-mo p. n. upravo, da bi se v bodoče bolj ozirala na želje poslušalstva. Ostalo ope-rno poslušalstvo.

—lj Velikonočni oratorij Trpljenje Jezu-sovo je napisal skladatelj Boris Papandopulo na podlagi ljudske cerkvenega pe-tja. Ljudsko cerkveno petje v Dalmaciji ima svojo dolgoletno tradicijo in danes je po-polnoma nemogoče, da bi ugotovili od kdaj je vpeljano v dalmatinskih cerkvah sploš-no ljudsko petje. Prelepe globoke občute-ne svete melodijske je Boris Papandopulo prav gotovo otel pozabnosti, ko je napisal

na njihovi podlagi oratorij, ki pa je prve-vratno umetniško delo. Oratorij izvaja-jo solisti, člani pevskega društva Zvonimir iz Splita, sponovske dele pa poje zbor Zvonimira pod vodstvom svojega dirigenta, skla-datelja Borisa Papandopule. Vsebinska je res-na, kakor so resni dnevi Velikega tedna pred velikonočnimi prazniki. Občinstvo opo-zarjamo na edino izvedbo oratorija v Ljub-ljani in vabimo na koncert, ki bo jutri v sredo, dne 24. t. m. ob 20. uri v veliki fi-lharmonijski dvorani.

—lj Vodja folklornega instituta Glasbene Matice, g. France Marolt je imel v posled-njem času več predavanj v radiu o sloven-ski narodni pesmi. Sedaj je pripravil novo serijo predavanj, ki jih bo imel v mali fi-lharmonijski dvorani, in prvo tako predava-nje po naslovom »Sodobni pogledi in no-vejša načela narodopisne znanosti« se vrši drevi ob 20. uri. Vstopnina je 3 Din. Pre-davanje pojasnjujejo eksoptične slike in gramofonske plošče.

—lj Javno shrovanje priredi dravska sekcija Jugoslovenske ženske zveze v čet-tek, 25. t. m. ob 20. uri v magistratni dvorani. Na dnevnem redu sta dva jako aktualna referata, in sicer: Cirila Štebič-Pleško: Spo-menica Društvu narodov o položaju jugoslo-venske žene in njenih zahtevah — ter prof. V. Čopić: Učiteljica — žena in narodna prosveta. Reeloucija. Dolžnost žene je, da manifestira za svoje pravice.

—lj Združenje mesarjev in klobasničarjev v Ljubljani naznanja ceni občinstvu, da bodo mesnice in mesarske stojnice za praz-nik Marijinje oznanjena 25. t. m. odpr-te, kakor ob delavnicah.

—lj Mlekarnice iz ljubljanske okolice in higijena. Mestni fizikat bi dobro storil, ko bi uvedel po samih organih in dopoldanskih urah po mestu kontrolo nad mlekaricami, ki vozijo v mesto mleko, pa ga na cestah pred hišami ob prašnih, vetrovnih kakor deževnih dneh — prelivajo! Higijenično to ni.

—lj Pogreb pokojnega Alojzija Mahničja, zvanjčenika državnih železnic, bo danes ob 16.30 iz hiše žalosti. Tržaška c. št. 3 na pokopališče na Vtču. Ne pa iz mrtvaške veže splošne bolnice, kakor je bilo poma-to objavljeno v današnjem smrtnem na-znanju v »Jutru«.

—lj Klub trgovskih akademikov v Ljub-ljani. Občni zbor kluba bo v torek dne 6. aprila t. l. ob 20. uri na tukašnji Trgovski akademiji.

—lj Instrukcije! Vsi, ki vam je uspeh va-ših otrok dvomljiv, se obrnite na Društvo slušateljev filozofske fakultete, ki vam ta-koj preskrbi inštrukcije-specialista aka-demika. Pišite na: DSFF univerza.

—lj Zohozdravnik dr. Rodoshegg ne or-dinira od 25. marca do 6. aprila.

—lj Vlom in tatvina. V nedeljo ponoči je bilo vlomljeno v gostilno na Celovški cesti št. 70 in ukradeno iz predala 270 Din in nekaj predmetov. V noč na ponedeljek pa se je nekdo splazil v provizorično delavnico nove stavbe v Igriški ulici ter odnesel de-lavcu Mihaelu Križmanu več obleke in orodja. V skupni vrednosti okrog 500 Din.

—lj Nezanan goljuf. H krojaču Ivanu Ko-dru v Predovčevi ulici v Mostah je prišel ten dni okrog 40 let star možki, ki se mu je predstavljal za zastopnika tovarne Teokarovič v Paračnu in mu jel razkazovati vzorce manufakturnega blaga. Pogodila sta se z mojstrom za nekaj metrov blaga kakar je zaslopnik izvalil od mojstra pod preležo večji znesek Kasneje šele je mojster spoz-nal, da je nasledel separju, ki je na enak način najbrž osleparil še več drugih strank.

—lj Janez in Mica prideta v narodnih nošah k velikonočnemu žeganju, to sredo ob 16. uri v Delavsko zbornico, TKD Ate-na vabi vse otroke in odrasle k udeležbi. Za dvorano prispevajo: odrasli 5, otroci pa 3 dinarje.

BOLEZEN JE NESREČA

Zdravnik pohitemu motociklistu: Dva dni ste ležali onesveščeni. Pri življenju smo vas ohranili samo s konjakom.

— To je pa res smola, — potoži moto-ciklist, — baš ob taki priliki leži človek onesveščen.

— Meni dela sin lahke žepa.

Kopalne tablete

Negovanost telesa

— to je lepota!

Če ste utrujeni, če slabo spite, če imate slab krvni obtok, vzemite CIMEAN kopalne tablete, dodajte jo kopeli in prepričali se boste o njeni izredni učinkovitosti.

Slovenci v Ameriki

Policija v Clevelandu išče roparje, ki so napadli Janeza Drenika na poti v banko in mu vzeli nekaj nad 400 dolarjev v go-tovini, približno toliko pa v čekih. Bili so trije in polastili so se tudi njegovega avtomobila. Avto so pustili za mestom v sne-gu, sami so pa pobegnili v drugem avto-mobilu. — V Youngstownu je skočil pod vlak Matija Cigan, star 49 let. Obledel je ves razmesarjen na tiru in kmalu je izdih-nil. — V Fieblu je bila umorjena Pavlina Sustar, stara 28 let. Našli so jo mrtvo v dvorodni hiši, imela je prebito lobanjo in zlom-ljeno čeljust. Zaposlena je bila v neki re-stavraciji. Kdo in zakaj jo je umoril še ni znano. — V zadnjem trenutku se je rešila gostilničarka Ana Markelj v Milwaukee. Vračala se je v avtomobilu iz West Allisa in avto je obšel med tračnicami na želez-niškem križišču. Motor je ugasnil, ta čas je pa pridrel vlak. V zadnjem trenutku je skočila iz avtomobila in se rešila. Loko-motiva je treščila v avto in ga vlekla pre-cej daleč po progi ter ga seveda zdrobila.

Neki Josip Vladovič je hotel izropati v Clevelandu blagajno v glavnem uradu te-lefonske službe the Ohio Bell telephone. Prišel je v urad, kjer je bilo 75 pomožnih blagajničark in okrog 50 telefonskih na-ročnikov, ki so prišli poravnati račune. Se-gel je v žep kakor da hoče potegniti iz njega samokres. Neka blagajničarka je pa njegovo kretnjo opazila in na vso moč kričnila. Vladovič se je prijel in odpeljal na policijo, kjer se je pa izkazalo, da je imel v žepu zobno ščetko namestu samo-kresa.

V Clevelandu so umrli Avgust Červan star 56 let, doma iz Soteske pri Toplicah, Alojzij Kavčič, star 49 let, doma iz Zirov-skega vrha pri Zireh, Marija Ahlin rojena Tomšič, stara 56 let, doma iz vasi Breg pri Ribnici. V MC Intyre je umrla Alojzija Kastelic, rojena Gracer, stara 44 let, do-ma iz okolice Raffenburga. V De Pue je umrl Janez Novak, star 69 let, doma iz Zalové pri Novem mestu.

Kupujte domače blago!

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 8 Din prekljici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 8 Din
Najmanjši znesek 8 Din

POUK

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

KONVERZACIJO

v italijanskem, nemškem, an-gleskem in ruškem jeziku s pravilno izgovorjavo nudim po solidni ceni. Priporočljivo zlasti za začetnike (ce), ki se žele naučiti kakega jezika. Pouk po moderni, preizkušeni metodi. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek poslati pod značko »Pomladni razgovori«. 800

PRODAM

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

10 VRTNIC PLEZALK

v krasnih novih, deloma trajno cveločih sortah z zavojnino in poštano vred Din 60. Sadij-arstvo Dolinšek, Kamnica, p. Ma-ribor. 850

Z nobenim drugim

reklamnim sredstvom

ne morete doseči ena-

kega učinka, kakor s

časopisnim oglasom.

čigar delokrog je ne-

omejen. Časopis pride

v vsako hišo in govori

dnevno desetisočim

čitateljev. Redno oga-

šanje v velikem dnev-

niku je najuspešnejša

investicija, ki prinese

korist trgovcu in

kupcu.

Da ne dobimo po-narejenih praskov zahtevali bomo vedno in izrecno prave: Adria

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustil naš ljubljani soprog, dobri atek, stari atek, gospod

IVAN VIRANT

finančni nadkomisar v pokoju

v častitljivi starosti 78 let.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 24. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Doljenjska c. 10. na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v četrtek, 1. aprila, ob 7. uri jutraj v cerkvi sv. Jakoba.

LJUBLJANA, SINJ, dne 23. marca 1937.

Zaljubljeni:

MARIJA, soproga; MILAN, IVO, sinova; MARIJA, METKA, NERINA, vnukinje; SILVA, MILKA, sinuhe.

Makulturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“

Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Komna je kakor Madrid

Kako postaneš smučar — Kje je volonter? — Francelj in prepadi — Če je smučar premočen

Ljubljana, 23. marca. Komna je kakor Madrid. Če je smučar dober, se oglasi v vremenskih poročilih, če dežuje, da je sneg moker, pa sploh ni nobenega poročila. Včasih se tudi zgodi, da vidi poročevalska služba pršic tam, kjer je sneg moker ali da jo zebe, čeprav je ostalo zavo srebrno v topioneru tudi čez noč precej visoko nad ničlo. Toda to niso smrtni grehi, da bi jim ne bilo odpustanja. Vsak človek je zmotljiv, vremenska poročila tudi. Zaenaj dva tedna so imeli tudi na Komni skoraj nepretrgoma neugodno vreme, da so obupavali celo v kolenih že tucito tih smučarjev in smučark. A kaj hečeno, zdaj nam vlada štirideset mučnikov. Bodimo veseli, da so vsaj enkrat na vladi tudi mučniki in da vlada, a ne da so samo vladani in obvladani.

Če hočeš postati smučar, si kupi dres, smučke, palice in drugo drobno robo, kar se spada zraven to zadostuje, saj ti ni na nosu napisano, ali znaš tudi uživati belo opojnost po zasneženih pčljanah ali ti pa nosi nosač smučke in priljago v planinski dom in zopet nazaj, da so vedno suhe in nove. Lahko si torej smučar, celo planinski smučar kakor orel, obenem pa direktor ali najvišji svetnik. Eno drugega ne moti, dostojanstvo ti je zagotovljeno v obeh primerih. Samo malo nerodno je, ko prideš v planinski dom in so ti udje tako omeščani, da jih še proti pol dnevu naslednjega dne ne moreš pregovoriti, da bi se pokorili glavi. Ostanes lepo v postelji do obeda, po obedu vržeš s tovariši tarok, zvečer greš zopet spat, potem je pa itak nedelja in treba se je vrniti s smuke nazaj v mesto, kjer se oziroga za teboj in te občudujejo, da si upaš v planine celo pozimi. K sreči se nihče ne spomni, da bi pogledal, kakne barve so tvoje smučke spodaj.

Sicer se pa da pomagati tudi takim smučarjem. Na Komni imajo poseben izum v smučarstvu, namreč smučni na motor. Če imaš šoferski izpit, so ti še tako dolge in naporne ture igrače. Gre pa tudi brez šoferskega izpita. Vrteti kolesce ali če hočeš volan in tako velika umetnost, da bi se človek ne privadil, če ima le malo dobre volje. To dobro veda tudi oba smučarja, ki sta nekoga večera v rebrji pod Komno preživela težko nesrečo, ko se je prelomila serpentina, da je njune tovarise potegnili v hladno grob, ona dva sta pa srečno odnesla pete s smučmi na motorni pogon.

Volonter je pa brez sledu izginil. V policijskem dnevniku to sicer ni zabeleženo, ker volonter ni predmet, temveč oseba in celo osebnost, vendar pa ostane njegova usoda slej ko prej zagonetna. Kmalu bo mesec dni tega, ko se je napotil po srečno zaključenem stražku na smuko, na oddih, pa ga še zdaj ni nazaj. Prijatelji majajo

z glavami in ugrabljajo, kaj se mu je pripetilo, uganiti pa ne more nihče. Ponesrečil se ni, sicer bi ga bila resna ekspedicija že potegnila izpod plazov. Najbrž se

je posrečil in sicer tako temeljito, da ga ne bo nikoli več nazaj. Tam blizu je Bogatunovo sedlo, a onkraj njega že davno piljajo pomladne sapice. Pravi, da ga je odneslo tja na ono stran. Ko so ga prijatelji začeli srečati v dolini pod Bogatunovim sedlom, se jim je zdel tako čudovito prožen in poskočen, da res ni čuda, če ga je odnesel veter na drugo stran Bogatuna. Taki vetrovi so vedno nevarni, pa naj piljajo od vzhoda ali od zapada. Če se na smuki takole zamakneš in poglobiš, zgrešiš tudi mejo, pa naj bo državna ali bano-vinska. In nemara jo je zgrešil tudi naš volonter. Srečno pot in obilo božjega blagoslova v deželi večne pomladi!

Francelj se boji prepadih in zato brez smučin v planinah nikamor ne gre. Če ne vidi pred seboj smučin se raje obrne in jo ubere nazaj. Boji se pa prepadov zato, ker preži iz njih na človeka smrt — bela ali črna, to je vseeno. Junak je bil in na mrtvi straži je stal naš Francelj med vojno. Pa je moral neke noči z vojniki visoko gor v planine. Temna je bila noč in junaško srce ga je gnalo prehitro naprej, da so vojaki zastali. Kar mu je zmanjkalo tal pod nogami, oprjel se je z rokami skale in obvisel v zraku. V trdnem prepričanju, da visi nad globokim prepadom, kjer bo našel žalostno smrt, se je krčevito oklepal skale. Mrzel pot mu je obilaval čelo in po vsem telesu ga je spreletaval mrz. Kako bi ga tudi ne, saj je prežival v strašnih mislih zadnje trenutke. Slednjic je bil iz omagačev, skalo oklepačji prsti so vedno bolj popuščali in končno izpustili. Že je Francelj mislil, da bo zdaj konec vsega, ko je zdrknil le nekaj pediti globoko na stezo in obstal na nji živ in zdrav. Od takrat se po strašno boji prepadov.

Pod vlado štiridesetih mučnikov niso niti v planinah nikoli varni, da se ne vrne v dom do kože premočen. Dežnikov smučarji navadno ne jemljejo s seboj, ker jim ne pristojajo, kakor ne pristojajo vojakom. So tudi izjeme med njimi, a te le potrjujejo pravilo. Če pa ne moreš ves dan iz do-

ma in če te zadržuje moker sneg z dežjem v njem se naslednji dan, postaneš nestrpen. Tako smo se ojunčili in si navezali smučki, čeprav je bil sneg, težak in je nas zunanji sprejela gosta megla. Kmalu je bil naletavati moker sneg, vmes je tudi deževalo in tako je zadostovalo dobre pol ure, da smo bili do kože premočeni. Taki doživljaji so v planinskih domovih nekaj posebnega. Premočni smučarji se vrnejo v dom in tam se prične lov za suhih hlačami. Srajco še imaš rezervno, spodnje hlače se posuše na tebi, v mokrih hlačah se deli ves večer je pa sila neprijetno. In tako vidiš kmalu prečudne drese. Ta smučar hodi v izposojeni pižami, oni v ženskih hlačah, prekratkih pod kolena in preozkih čez pas, preširokih zadaj in sumljivo nagubanih spredaj. Ogledujejo se, kažejo s prstom drug za drugim, prešernega smeha in veselja je zopet poln dom. Doigčasti se res ne moreš na smuki, čeprav te vreme sili smučati v oblačni po klopih in povrhu še v izposojenih ženskih hlačah.

Za zaključek pa še popravek. Naš dober prijatelj in naročnik iz Stare Fužine nam piše, da tisto z razdeljevanjem vuzinje in črpalke na Komno ni bilo točno: Kranjske deželne elektrarne so naročile obratovodji Pokornu, naj odmotra vzpenjačo in ožekotno železnico. Domačini pri tem niso imeli nič opraviti. V vodstvu SPD so se deli takrat možje, ki niso bili toliko uvidni, da bi spoznali, kaj pomenijo za razvoj tujskega prometa pri nas te važne naprave in kakšna bodočnost čaka Komno. Tako je SPD samo pokupilo eternit z oficerkega doma za huč! Zlatorog in kočjo pri Sedmerih jezerih. Priti je morala podružnica SPD Bohinj s pobudo in preurediti eno staro kočjo v planinsko kočjo. Šele potem, ko je prišla pobuda iz Bohinja, so začeli v Osrednjem društvu razmišljati o vradni planinskega doma na Komni.

Nismo pa trčili, da so se Bohinjci bratili železnice in zato se bo naš prijatelj pač zadovoljil. Če povemo, da domačinov ne zadene nobena krivda, da zdaj Komna nima ne vzpenjače, ne črpalke, da bi lahko črpali v dom vodo iz Savice in da Bohinj tudi nima več ozkotirne železnice. Vse to je razdeljala naša javna uprava, a zdaj morajo zasebna društva popraviati storjene napake, kolikor se sploh da.

tem kompleksu stare krivde, v katerem korenini vse njegovo kasnejše početje. Ogorčufan v svojih upih, zapuščen od svojih otrok doživlja popolno katastrofo.

Brnčičeva drama je sinteza današnje dobe zajeta v pregnantno izraženi zunanji in miselni formi, ter vsebuje resnične dogodke, vzroke in gibal, ki so jih sprožili in probleme, bodisi socialnega, bodisi moralnega in etičnega značaja, pred katere nas postavljajo njene posledice.

Darovitost mladega dramatika izpričujejo izvrstno označene figure oseb v drami, ki so živi liki in dajo igralcem hvaležne in resnično zanimive naloge. Režija ing. Stupica podaja predvsem meščansko obelje in mu kaže njegovo pravo podobo, v realistični luči. Tudi debata, ki spremlja akcijo prehodnih prizorov, je vili razgibanost dogodkov, ter vtisnil celotni predstavi čim vernejši videz resničnosti.

M. S.—eva.

Meddržavni spor zaradi lobanje

Kje je lobanja zamorskega sultana Makaua, ki dela Angležem toliko preglavic?

Nemška propaganda za pridobitev kolonij je obudila v Angliji spomin na dogodek, ki je delal angleškemu ministru za kolonije od konca vojne hude preglavice. Gre za enega izmed napol izpolnjenih členov versailleke pogodbe, ki ga pozna le malo ljudi v Evropi. Nanaša se namreč v prvi vrsti na vzhodnoafriško zamorsko pleme Vahehe, živče v oblasti jezera Tanganjika. V členu 246. versailleke mirovne pogodbe je rečeno »Nemčija mora vrniti v šestih mesecih od dneva, ko stopi ta pogodba v veljavo, vladi Njegovnega angleškega Veličanstva lobano sultana Makaua, odpeljano iz nemške vzhodne Afrike v Nemčijo.

Zamorski sultan Makaua je bil rojen baš pred sto leti in včasih je svoji prostorni državi med jezerom Tanganjika in Indijskim oceanom. Leta 1898 je izbruhnila vojna med njunovo državo in nemškimi kolonialnimi četami. Trajala je pet let, potem je bilo pa zamorsko pleme Vahehe poraženo in sultan Makaua je v bitki padel. Ko je bil sklenjen mir, so Nemci vrnili zamorcem truplo njihovega sultana, toda brez glave. In tako je bilo sultanovo truplo za zamorce brez vrednosti, kajti Vahehi in tudi drugi zamorci verujejo, da ima človeška duša sedež v glavi in ne v srcu. Zamorci so zahtevali, naj jim vrnejo sultanovo glavo, toda zaman. Končno so njihovi barodje napovedali sveto vojno Nemcem, ki je trajala s presledki do leta 1914 ali prav za prav do konca svetovne vojne.

Leta 1918 je pa prišla deputacija zamorcev k angleškemu prezidentu v Dar es Salaamu in zahtevala, naj Inglija prisili upravo kolonialnega muzeja v Berlinu, da vrne zamorcem lobano sultana Makaua. Angleški rezident je poznal mentaliteto afriških zamorcev bolje od nemške kolonialne uprave in zato je nemudno sporočil zahtevo zamorskega plemena v London. Tja je bila poklicana zamorska deputacija in Lloyd George ji je sam obljubil zadoščenje in vrnitev sultanove lobanje. To naj bi zajamčil člen 246.

versailleke mirovne pogodbe. Toda ravnatelj kolonialnega muzeja je odgovoril, da je nastal med vojno v muzeju nered in da nihče ne ve, kje je lobanja zamorskega sultana. V muzeju so baje tri in ena naj bi bila prava. Berlinski muzej je poslal v London vse tri lobanje. S tem je Nemčija formalno izpolnila navedeni člen mirovne pogodbe, prav za prav tristoletno. Toda Angleži so pa odgovorili, da je taka izpolnitev dolžnosti neokusna šala. Zaradi sultanove lobanje je bilo med nemškimi in angleškimi znanstveniki in trditvami izmenjanih več resnih diplomatskih not.

Zamorci so pa še vedno zahtevali nazaj lobanjo svojega sultana in Angleži so imeli prva leta po vojni velike težave v oblasti okrog jezera Tanganjika. Ta kolonija je za Angleže zelo važna. Angleži si niso upali dati zamorcem vseh treh lobanj. Prava sultanova lobanja je bila velik političen dar, ker naj bi imela v rokah zamorskih človekov veliko magično moč. Toda v angleškem znanjem ministru so se resno bali, da bi bili zamorci nasprotno silno razočarani, če bi dobili tri lobanje in bi nobena ne bila prava. A v Londonu so zdaj bolj nego kadarkoli prepričani, da Nemci niso vrnili glave sultana Makaua, ker so spoznali njeno pravo vrednost, čim so se jeli Angleži zanimati za njo. Namestu prave lobanje so poslali Angležem tri druge zamorske lobanje.

Nemci niso nikoli opustili svoje zahteve po kolonijah in upanja, da jih bodo nekoč dobili nazaj. Zato so obdržali lobanjo zamorskega sultana, da bi jim prišla prav, ko se bodo potegovali za svoje kolonije v vzhodni Afriki. Angleško zunanje ministrstvo pa še vedno dobliva od zamorskega plemena Vahehe zahtevo, naj Inglija končno izpolni svojo obljubo, toda v angleškem znanjem ministru še vedno leže v arhivu tri črne mumificirane glave in Angleži pri najboljši volji ne morejo ustreči zamorcem.

Drama „Med štirimi stenami“

Jutri bo premiera I. Brnčičeve izvirne drame, ki izpričuje veliko pisateljevo darovitost

Ljubljana, 23. marca. Delo, ki mu je dal odsko podobno ing. Stupica, spada nesporno med najučinkovitejša dela mlade slovenske dramske literature. Brnčič je zgradil s polnim prijemom najboljše in najaktualnejši snov, ki se ponuja v današnjem od najrazličnejših duhovnih in materialnih kriz razgibanem življenju, ter zobliskoval dramo, ki ima vtisnjen kot najizrazitejši znak nezdravo točko marksistkega rodbinskega življenja: razkroj v rodbini kot osnovni celici družbenega organizma.

Pisatelj je skušal v svojem delu diagnosticirati bolno rodbinsko življenje, razkrajajoče osebo rast sicer zdravih otrok, ki so podvrženi tiranstvu očeta. Ta jih skuša vzgajati v veri, da je brezpogojna poslušnost njegovi avtoriteti prvi pogoj za uspešno vzgojo in kasnejši uspeh v življenju. Igra kaže dva svetova: staro generacijo, katere akterji so: kot osrednja oseba vsega dejanja stari Gale (Skrbinske), vpo-kojeni uradnik, njegova žena (Rakarjeva) in stanka teta Ema (Slavčeva). Kot manj važni osebi v poteku dejanja jima drugu-gujeta Galetov znanec Petkovšek, tipičen predstavnik gostilniškega pohajkača in meščanskega čvekača (Potokar) in zdravnik (Bratina). Mlado generacijo zastopajo: najstarejši, ter najbolj zdravi in delavni Andrej (Stupica), ki je odšel pred leti in se je zdaj zatekel domov deloma iz nje, deloma pa iz želje po svojcih; hči Stana (Severjeva) prenaša pezo navzdolnega rodbinskega življenja, ki skuša zadušiti vsako manifestacijo individualnega mišljenja in razvoja že v kani, na ta način, da se mu prepriča s popolno pasivnostjo, ter se umika onim tipičnim malomeščanskim prepričim z hoteno brezbriznostjo, najmlajši sin Pavel (Jan) pa je postal kot najmanj odporen, žrtve tega nenaravnega rodbinskega življenja in se je izmislil v popolnega nevrotika. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, da je brezposeln, iz česar izvira njegova zavest, da je odvisen od očeta, ki se bori s težkimi prilikami v katere ga je zavedlo zidanje lastne vihe. Sredi rodbinskega kroga osamljen, si išče iztirjen Pavel utehe pri služkinji Ančki (Vida Ju-

vanova). Očetovski očitki, njegova pretirana strogost, in nepopolnost, so odujili staremu Galetu vse tri otroke, da so zašli na pota, ki jih obsoja, ko zve zanje. Toda njim pomenijo kljub vsemu osebno svobodo, ki so jo morali pogrešati v domači hiši in brez pomislekov jo zapuste, saj jim je pomenila vse življenje le kraj nesrečnega imena.

Pisatelj Ivan Brnčič

Torej je fabula te drame zgrajena na konfliktu med očetom in otrokom in kaže na najbolj evidenten način, kje tiči zlo, ki je povzročilo v mnogih primerih čustveno in moralno desorientacijo sodobne generacije: v razkroju družinskega življenja — oziroma v napačno pojmovani vzgoji. Igra razgalja tragedijo staršev, ki jim gre do otroci po zlu zaradi očetove osebnosti, ki predstavlja kvinteseenco meščanske ideologije, pritrane v ekstrem in izzove katastrofo v rodbini.

Tragedija otrok in njihova popolnoma drugačnja življenjska orientacija, ki se nikakor ne more asimilirati ideologiji staršev, raste iz pomanjkanja ljubezni in razumevanja s strani staršev in vodi do spoznanja otrok, da niti rodna kri ne more premostiti prepada, ki je nastal po dokončnem obračunu med njimi. Opisani konflikt podpore in daje polni etični vtis, ki ga terja dramaturški zakoni dramske tehnike, dejstvo, da je teta Ema živa priča laži, na kateri si je zgradil stari Gale svojo »srečo«, zavest laži vlačji kot nevidno kolklo vse življenje s seboj. Psihološko zanimivo je zgrajeno njegovo poštenjakarstvo na

Lakomni sorodniki so ga umorili

Sovjetska javnost je ogorčena nad umorom beloruskega slikarja Pena. Najprej so mislili, da gre za političen umor, kmalu se je pa izkazalo, da je postal slikar žrtve roparskega umora. Umorjen je bil 1. marca na svojem domu v Vitebsku. Morilci so njegovo stanovanje opleni in sum je padel na njegove sorodnike, pri katerih so našli ukradene slike in čopiče, pa tudi denar.

Preiskava je dognala, da je umor zasnovala rodbina slikarjevih sorodnikov. Najprej so slikarju svetovali, naj proda svoje slike in da denar njim. Prigovarjali so mu, naj napiše oporoko in zapusti vse svoje premoženje njim. Pen je pa to odklonil, češ, da bo svoje slike podaril beloruskim umetnostnim skladom. Ker ni šlo drugače, so ga sorodniki umorili. Po umoru se niso skrivali, misleč, da sum ne bo mogel pasti na nje.

Čudna živčna bolezen

Tropično vlažno podnebje, ki ga razmeroma dobro prenašajo Malajci, je zelo nevarno Evropecem. V tem podnebnju izumro Evropeci že v četrtem ali petem kolenu. Če se njihova kri ne pomisla s krvjo domačinov. Zanimivo pa je, da Evropeci kljubujejo živčni boleznim, katerim Malajci kmalu podležejo. To sta dve bolezniji zamok in platac O amoku (besnost) se je že mnogo pisalo, lala je pa ostalemu svetu skoraj neznana. Pojavlja se največkrat na Javi in Sumatri. Evropeji ji nikoli ne podležejo, pri Malajcih pa zahteva največ žrtve med ženskami. To je histeriji podobna bolezen, kaže se pri Malajkah v nenadnem bolezenskem razburjenju možganov tako, da ženska povsem izgubi oblast nad seboj. Navadno neprestano

krči ime tistega predmeta, ki se ga je ustrašila.

Angleški raziskovalec dr. Forbes pripoveduje o javanski služkinji, ki je nekega dne zagledala pred hišo veliko kuščarico. Ustrašila se je je tako, da jo je napadla živčna bolezen lala. Sama se je začela plaziti po tleh kakor kuščarica in posnemala je vse njene kretnje. Ko je kuščarica zlezla na drevo, se je poglala za njo tudi nesrečna služkinja. Lata je med starejšimi Malajkami tako razširjena, kakor pri nas recimo jetika.

Radioprogram

Sreda, 24. marca.

12: Odločki Wagnerjevih oper (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, sporred, obvestila. — 13:15: Griegova ura (radijski orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Velikonočni običaji v Dal-maciji (g. prof. Mirko Avenak). — 18:20: Kako se napravim lerarji, II. del (g. Zor Miroslav). — 18:49: Koncentracija gospodarstva (g. Milan Valant). — 19: Čas, vreme, poročila, sporred, obvestila. — 19:30: Nacionalna ura: Prosvetno delo Andrije Jovanovića (Gavra Milošević). — 19:50: Sahovski kotiček. — 20: Rezervirano za prenos. — 21:30: Operni zvoki (radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, sporred. — 22:15: Operni zvoki (radijski orkester). Konec ob 23. uri.

ZGODOVINSKA LATINSČINA

— Moji predniki so se udeležili prvin križarskih vojn. Eden je bil poveljnik topništva in pogljal je Turke v beg. — Saj takrat še niso poznali smodnika. — Mem. Moj prednik je dal napraviti lesene topove in ko so jih Turki videli, so misli, da je smodnik že odkrit, pa so zbežali.

Georges Ohnet: ZADNJA LJUBEZEN

Roman

Mina je za pazljivo poslušala. V svojem navdušenju je videla za hip, kako se odpira nebo. Dvignila je oči in pozabila na zemljo. Zdelo se ji je, da se dviga njena očiščena, utešena in pomirjena duša k nebu, toda v naslednjem hipu je žarek luči ugasnil in zopet je bila tam, kakor prej, samo da se je bila podelja njena groza nad Armandovim samomorom. To, česar se je tako bala, je bilo samo odgojeno. Sam se ne bo ubil, pač bo pa umrl, ker se ne oklepa življenja, ker mu je usoda namenila tak konec.

— Dobro, — je dejala: zahvaljujem se vam za vaše tolažilne in bodrilne besede. Pravico imate odkloniti mojo žrtve, jaz pa sprejemam vašo obljubo in hočem živeti v zavesti, da ne boste več poskušali končati si življenja. Ali mi obljubite to še enkrat?

— Da. Obljubim vam. Toda to bi bilo zelo enostavno, Mina.

— Ne vračajte se k tej misli, mučite me! Dvignila je k njemu oči, da bi se prepričala po izrazu njegovega obraza, da li misli resno. Potem je pa pripomnila boječe:

— No, zdaj lahko mirno odidem, kaj ne? — Dal sem vam častno besedo. — Da, to je res. In zato sem lahko mirna. Prestrašeno se je ozrla na samokres. On je uganil njeno misel in dejal trpkno:

— Odnosite ga, če vas more to pomiriti. Mina je pa odkimala z glavo.

— Ne, ne, to je očvrč, saj ste mi prisegli. In stopila je k njemu. Armand je sedel utrujen in izčrpan. Pogledala mu je v oči, ga prijel za glavo in poljubila njegove lase, potem je pa krčevito zaihtela. Armand se je ustrašil in hotel je vstati, pa ga je zadržala.

— Ostanite! Ne razburjajte se! Samo živci so mi za hip odpovedali. Takoj mi bo odleglo. Oprostite. Sami dovolj trpite, pritrhaniti bi vam bila morala pogled na moje muke. Pustim vas samega, poskusite zaspati, da se pomirite, jutri pa na svidenje.

Stopila je k vratom in odšla. Vrnila se je v svojo sobo, kjer je jela razmišljati. Vse, kar je mogla storiti, da bi našla izhod iz svojega obupnega položaja, je bila že storila. Iz svoje zadnje borbe je bila izšla strta in brez nade. Nesreča se ni dala več popraviti. Bila je pripravljena nositi sama vso njeno težo, samo da bi bil Armand srečen.

Vračala se je v duhu znova po oni trdi poti, ki jo je bila prehodila od onega dne, ko je zvedela, da jo Armand vara. Prvotno mu ni hotela odstopiti nobene svoje pravice, končno je pa prišla do tega, da mu je ponujala svobodo pod edinim pogojem, da ne bo več trpel. Pa tudi ta največja

žrtve je bila zaman. Mina ni imela več niti toliko moči, da bi se smela žrtvovati za tistega, ki ga je oboževala. Armand ni hotel sprejeti njene žrtve. Ganiha ga je do solz, bil ji je iz dna srca hvaležen, toda njen predlog je odklonil.

Ali je pa mogel preprečiti to njeno žrtve? Proti volji enega je vstajala volja drugega. Če je Armand odklonil svobodo in že ni hotel umreti, kdo je mogel zabraniti Mini, da bi s tem umrla in mu vrnila svobodo. Da, umreti! Tako daleč je bila že prišla. In njene misli so snovale naprej:

— Ker hrepeni po Luciji ljubezni, ona ga pa ne more ljubiti, dokler ni prost, ji ne preostaja drugo, nego umreti. Edina in zadnja njena slabost je bila v trenutku osamljenosti samo še ta, da ne bo nikoli več videla tistega, ki ji je bila njegova ljubezen vse na svetu. Toda čemu bi še živela, ko jo on ne ljubi več? Uboga Mina, nežno srce ni moglo storiti nič drugega, nego oditi za vedno, ker je bila v napolje sreči drugega bitja, o čigar sreči je vedno sanjala. Ker ga ni mogla več osrečiti, je želela, da bi bil srečen vsaj s tisto, ki ji ga je ugrabila. Bila je pripravljena omogočiti mu to srečo tudi za ceno žrtve svoje ljubeznosti. svojega ponosa in vseh človeških bo-lest. Kaj za to, če nje ne bo več? Nasprotno, to mu prinese svobodo, v tišini in miru groba si bo sladko odpočila od vseh tegob življenja. Njeno junaštvo naj bi zabrisalo sledove njene slabosti. Armand se je bil odločil za samomor pod vplivom slabosti in izmučenosti, on je hotel umreti, ker se ni mogel več boriti ona bi pa umrla, da bi rešila druge trpljenja.

Sklep je bil že storjen v njeni duši, toda pri misli na Lucio in Armanda jo je obšla divja jeza, da odide ona v večnost, onadva pa ostaneta skupaj na tem svetu. O, kako težko je bilo sprijazniti se z mislijo, da bosta Armand in Lucie združena v svoji sreči. In vendar je sklenila umakniti se samo v ta namen. Pokleknila je in jela prositi naravo, nebo in boga, naj store čudež, naj ji vrnejo lepoto in mladost, da bi jo mož zopet ljubil. Strašna je bila namreč misel, da bosta Armand in Lucie srečna v svoji ljubezni, ona bo pa ležala v zemlji, pozabljena, mrtva. Prošila je boga, naj iztrga iz Armandovega srca grešno ljubezen. Krčevito se je oklepala življenja. Bilo jo je strah mra-zja, praznote, onostranstva.

Slednjic je pa premagala svojo slabost in sram jo je postalo takih misli. Le kako je moglo telo nadvladati duha? Zdal je z zadovoljstvom spoznala, da je telo že popustilo, da prevladuje duh. Hotela je obvarovati Armanda prehudega udara ob njeni izgubi. Lucie sama bi mu mogla stati ob strani in tolažiti ga.

— Zato je sklenila takoj jutraj pisati ji. Časa ni smela izgubljati. Čim prej bo vse končano, tem bolje bo za vse. Imela je pri rokah morfirj in nihče ni vedel, da ga ima. Vse je dobro premislila. Ob jutranji zarji je še bedela. Hotela je pisati tudi markizu in povabiti ga, naj pride k niji, potem na pokliče Lucio. Pomislila je tudi na to, da bi Lucie vse priznala, da bi jo presenetila z veličino svoje žrtve. Toda to misel je takoj zavrnila. Bolje bo, če vzame svojo tajno v grob. Sedla je k pisalni mizi in napisala Lucii pismo, glaseče so: